

Etusivu>Oikeudenkäyntimenettely>Siviilioikeudelliset menettely>Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Liettua

1 Onko otettava yhteyttä yleiseen siviilituomioistuimeen vai erityistuomioistuimeen (esimerkiksi työtuomioistuimeen)?

Tuomioistuijien toiminnasta annetun lain (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) 12 §:ssä vahvistetaan yhtenäinen tuomioistuinjärjestelmä, johon kuuluu yleistuomioistuimia ja erityistuomioistuimia.

Kaikki perheeseen, työsuhteeseen, tekijänoikeuksiin, konkurssiin, uudelleenjärjestelyihin tai muihin yksityishenkilöiden riita-asioihin liittyvät siviilioikeudelliset menettelyt käsitellään ensimmäisen oikeusasteen yleistuomioistuimissa eli alioikeuksissa (*apylinkės teismai*) tai alueellisissa yleistuomioistuimissa (*apygardos teismai*). Näissä tuomioistuimissa pidetään myös erityislainsäädäntöön perustuvat oikeudenkäynnit ja päätetään ulkomaisten tuomioistuijien ja välimiestuomioistuijien antamien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta Liettuassa (siviiliprosessilain (*Civilinio proceso kodeksas*) 22 §). Hallinnollisiin oikeussuhteisiin liittyvät menettelyt käsitellään alueellisissa hallintotuomioistuimissa (*apygardos administracinis teismai*), jotka ovat erityistuomioistuimia.

2 Jos yleinen tuomioistuin on toimivaltainen (ts. asian käsittely kuuluu tällaiselle tuomioistuimelle), miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun on otettava yhteyttä?

Kantaja voi nostaa kanteen valitsemassaan tuomioistuimessa seuraavilla edellytyksillä:

jos vastaajan asuinpaikka ei ole tiedossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne siellä, missä hänen omaisuutensa sijaitsee tai missä hänen tiedetään viimeksi asuneen;

jos vastaajan asuinpaikka ei ole Liettuassa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne siellä, missä hänen omaisuutensa sijaitsee tai missä hänen tiedetään viimeksi asuneen Liettuassa;

elatusapua tai isyden vahvistamista koskeva kanne voidaan nostaa kantajan asuinpaikassa;

henkilön terveydelle aiheutunutta haittaa tai kuolemaa koskeva vahingonkorvauskanne voidaan nostaa kantajan asuinpaikassa tai siellä, missä vahinko on tapahtunut;

omaisuudelle aiheutunutta haittaa koskeva vahingonkorvauskanne voidaan nostaa kantajan asuinpaikassa (rekisteröidyssä toimipaikassa) tai siellä, missä vahinko on tapahtunut;

lainvastaista tuomiota, vankeusrangaistusta, pidätystä, rajoittavaa toimenpidettä tai hallinnollista seuraamusta koskeva vahingonkorvauskanne, mukaan lukien vahingonkorvauskanne tuomarin tai tuomioistuimen laittomasta toiminnasta siviiliasian käsittelyssä, voidaan nostaa kantajan asuinpaikassa;

sopimuksesta, jossa määritellään suorituspaikka, voidaan nostaa kanne myös sopimuksessa ilmoitetussa suorituspaikassa;

kanne, joka koskee oikeutta toimia holhoojana, edunvalvojana tai omaisuudenhoitajana, voidaan nostaa myös siellä, missä on holhoojan, edunvalvojan tai omaisuudenhoitajan asuinpaikka (rekisteröity toimipaikka);

kuluttajasopimusta koskeva kanne voidaan nostaa myös kuluttajan asuinpaikassa;

oikeushenkilön sivuliikkeen toimintaa koskeva kanne voidaan nostaa myös sivuliikkeen rekisteröidyssä toimipaikassa;

laivojen törmäyksestä johtuva vahingonkorvauskanne sekä meriapua ja meripelastusta koskeva korvauskanne samoin kuin kanteet kaikissa muissa

merenkulkualan oikeussuhteisiin liittyvissä riita-asioissa voidaan nostaa aluksen rekisteröintipaikassa tai -satamassa.

2.1 Onko olemassa alempia ja ylempiä yleisiä siviilituomioistuimia (esim. kärjäoikeus ja hovioikeus)? Jos on, mikä tuomioistuin on toimivaltainen minun asiassani?

Alioikeudet ja alueelliset tuomioistuimet käsittelevät siviiliasiat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinina (siviiliprosessilain 25 §).

Laissa vahvistun yleissäännön mukaan kaikki siviiliasiat käsitellään alioikeuksissa. Poikkeuksena tästä yleissäännöstä tietyt asiat kuuluvat alueellisten tuomioistuijien toimivaltaan tai Vilnan alueellisen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

Alueelliset tuomioistuimet käsittelevät siviiliasiat, joissa vaatimuksen arvo on yli 150 000 Liettuan litia, lukuun ottamatta perhe- ja työsuhderiitoja ja aineetonta vahinkoa koskevia korvausvaatimuksia.

Vaatimuksen arvo ei kuitenkaan ole ainoa toimivaltaan vaikuttava tekijä.

Alueelliset tuomioistuimet käsittelevät myös seuraavat siviiliasiat ensimmäisenä oikeusasteena:

muihin kuin taloudellisiin tekijänoikeuksiin liittyvät riita-asiat;

julkisiin tarjouskilpailuihin liittyvät riita-asiat;

konkurssi- tai uudelleenjärjestelyasiat, paitsi luonnollisten henkilöiden konkurssiasiat;

asiat, joissa toinen osapuoli on vieras valtio;

osakkeiden (osuuksien, osakkuuksien) pakkomyyntiä koskevat vaatimukset;

oikeushenkilön toiminnan tutkintaa koskevat vaatimukset;

potilaan oikeuksien rikkomisesta johtuvia aineellisia ja aineettomia vahinkoja koskevat korvausvaatimukset;

muut siviiliasiat, joita on erityisten lakien nojalla käsiteltävä ensimmäisessä oikeusasteessa alueellisessa tuomioistuimessa.

Vilnan alueellisella tuomioistuimella on yksinomainen toimivalta ratkaista ensimmäisenä oikeusasteena seuraavat asiat:

patenttilaissa (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*) tarkoitetut riita-asiat;

tavaramerkkilaisissa (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*) tarkoitetut riita-asiat;

toisten valtioiden kansalaisten jättämät adoptiohakemukset, joiden kohteena on Liettuassa asuva Liettuan kansalainen;

muut siviiliasiat, jotka kuuluvat erityisten lakien nojalla ensimmäisessä oikeusasteessa Vilnan alueellisen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

2.2 Alueellinen toimivalta (Onko kaupungin A vai B tuomioistuin toimivaltainen minun asiassani?)

2.2.1 Alueellisen toimivaltaisuuden pääsääntö

Kanne nostetaan vastaajan asuinpaikan tuomioistuimessa. Oikeushenkilöä vastaan kanne nostetaan siellä, missä oikeushenkilörekisteriin merkitty rekisteröity toimipaikka sijaitsee. Jos vastaaja on valtio tai kunta, oikeuspaikka määräytyy valtiota tai kuntaa edustavan toimielimen päätoimipaikan mukaan.

2.2.2 Poikkeuksia pääsäännöstä

Kantaja voi valita usean toimivaltaisen tuomioistuimen välillä.

Osapuolet voivat myös sopia, missä tuomioistuimessa kanne nostetaan. Siviiliprosessilain 32 §:ssä tarkennetaan, että osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella vaihtaa oikeuspaikkaa, mutta tuomioistuinta, jolla on yksinomainen toimivalta tietyissä asioissa, ei voida vaihtaa osapuolten sopimuksella.

2.2.2.1 Missä tapauksissa voin valita vastaajan asuinpaikan tuomioistuimen (pääsäännön mukaan määräytyvä tuomioistuin) ja jonkun muun tuomioistuimen välillä?

Siviiliprosessilain 30 §:n mukaan kantaja voi valita toimivaltaisen tuomioistuimen seuraavissa tapauksissa:

jos vastaajan asuinpaikka ei ole tiedossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne siellä, missä hänen omaisuutensa sijaitsee tai missä hänen tiedetään viimeksi asuneen;

jos vastaajan asuinpaikka ei ole Liettuassa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne siellä, missä hänen omaisuutensa sijaitsee tai missä hänen tiedetään viimeksi asuneen Liettuassa;

oikeushenkilön sivuliikkeen toimintaa koskeva kanne voidaan nostaa myös sivuliikkeen rekisteröidyssä toimipaikassa;

elatusapua tai isyyden vahvistamista koskeva kanne voidaan nostaa kantajan asuinpaikassa;

henkilön terveydelle aiheutunutta haittaa tai kuolemaa koskeva vahingonkorvauskanne voidaan nostaa kantajan asuinpaikassa tai siellä, missä vahinko on tapahtunut;

omaisuudelle aiheutunutta haittaa koskeva vahingonkorvauskanne voidaan nostaa kantajan asuinpaikassa (rekisteröidyssä toimipaikassa) tai siellä, missä vahinko on tapahtunut;

lainvastaista tuomiota, vankeusrangaistusta, pidätystä, rajoittavaa toimenpidettä tai hallinnollista seuraamusta koskeva vahingonkorvauskanne, mukaan lukien vahingonkorvauskanne tuomarin tai tuomioistuimen laittomasta toiminnasta siviiliasian käsittelyssä, voidaan nostaa kantajan asuinpaikassa;

laivojen törmäyksestä johtuva vahingonkorvauskanne sekä meriapua ja meripelastusta koskeva korvauskanne samoin kuin kanteet kaikissa muissa merenkulkualan oikeussuhteisiin liittyvissä riita-asioissa voidaan nostaa aluksen rekisteröintipaikassa tai -satamassa;

sopimuksesta, jossa määritellään suorituspaikka, voidaan nostaa kanne myös sopimuksessa ilmoitetussa suorituspaikassa;

kanne, joka koskee oikeutta toimia holhoojana, edunvalvojana tai omaisuudenhoitajana, voidaan nostaa myös siellä, missä on holhoojan, edunvalvojan tai omaisuudenhoitajan asuinpaikka (rekisteröity toimipaikka);

kuluttajasopimusta koskeva kanne voidaan nostaa myös kuluttajan asuinpaikassa.

Lisäksi useaa eri paikoissa asuvaa tai oleskelevaa vastaajaa vastaan voidaan nostaa kanne siellä, missä yhdellä kantajan valitsemalla vastaajalla on asuinpaikka tai rekisteröity toimipaikka (siviiliprosessilain 33 §:n 1 momentti).

Kantaja voi valita, nostaako hän kanteen sopimuksesta, jossa määritellään suorituspaikka, vastaajan asuinpaikassa tai rekisteröidyssä toimipaikassa vai sopimuksessa ilmoitetussa suorituspaikassa. Kuluttajasopimusta koskeva kanne voidaan nostaa joko vastaajan tai kuluttajan asuinpaikassa tai rekisteröidyssä toimipaikassa.

Kantaja voi valita, nostaako hän elatusapua koskevan kanteen vastaajan vai kantajan asuinpaikassa tai rekisteröidyssä toimipaikassa.

Rikosasianssa on mahdollista nostaa siviilikanne ja vaatia korvauksia siviiliprosessilain toimivaltasääntöjen mukaisesti, jos vaatimusta ei ole esitetty tai käsitelty osana rikosoikeudenkäyntiä.

2.2.2.2 Missä tapauksissa minun on valittava muu kuin vastaajan asuinpaikan (pääsäännön mukaan määräytyvä) tuomioistuin?

Siviiliprosessilain 31 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavista kantajaa sitovista poikkeuksista alueellista toimivaltaa koskevaan yleissääntöön:

kanteet, jotka koskevat esineoikeutta kiinteään omaisuuteen ja kiinteän omaisuuden käyttöön, lukuun ottamatta aviovarallisuuden ositusta koskevia hakemuksia avioeron yhteydessä sekä kiinteän omaisuuden takavarikoinnin perumista, kuuluvat sen paikan tuomioistuimen toimivaltaan, jossa kiinteä omaisuus tai sen pääosa sijaitsee;

kanne, jonka jäämistön velkoja nostaa ennen kuin perilliset ovat hyväksyneet perinnön, kuuluu sen paikan tuomioistuimen toimivaltaan, jossa jäämistö tai sen pääosa sijaitsee.

Lisäksi Liettuan siviiliprosessilain 33 §:n 2–4 momentissa säädetään, että

vastakanne on alueellisesta toimivallasta riippumatta nostettava samassa tuomioistuimessa kuin alkuperäinen kanne. Jos vaatimuksen arvo on kasvanut tai sen aihe on muuttunut tai jos vastakanne kuuluu aiheensa johdosta toisen tuomioistuimen toimivaltaan, alkuperäisen kanteen käsitellyt tuomioistuin ratkaisee kaikki kanteeseen (vastakanteeseen) liittyvät seikat ja pääasian kokonaisuudessaan.

Jos yksikin kantajan vaatimuksista kuuluu yksinomaista toimivaltaa koskevien sääntöjen soveltamisalaan, koko kanne käsitellään kyseisten sääntöjen mukaisesti.

Jos yksikin kantajan vaatimuksista kuuluu alueellisen tuomioistuimen toimivaltaan, alueellinen tuomioistuin käsittelee kanteen.

2.2.2.3 Voivatko asianosaiset valita tuomioistuimen, joka normaalisti ei olisi toimivaltainen?

Osapuolet voivat vaihtaa alueellisesti toimivaltaista tuomioistuinta yhteisellä kirjallisella sopimuksella. Osapuolet eivät kuitenkaan voi vaihtaa tällaisella sopimuksella tuomioistuinta, jolla on yksinomainen toimivalta kyseisessä asiassa (siviiliprosessilain 32 §).

Vastaaja voi poikkeustapauksissa vaikuttaa toimivaltaisen tuomioistuimen valintaan.

Tuomioistuin voi siirtää asian toiseen tuomioistuimeen, jos vastaaja, jonka asuinpaikka ei aiemmin ollut tiedossa, pyytää siirtoa asuinpaikkansa tuomioistuimeen (siviiliprosessilain 34 §:n 2 momentin 2 kohta).

3 Silloin kun erityistuomioistuimet ovat toimivaltaisia, miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun pitää ottaa yhteyttä?

Erityiset hallintotuomioistuimet eivät käsittele siviili-, kauppa- tai perheoikeudellisia asioita Liettuassa. Ne käsittelevät vain hallinnollisiin oikeussuhteisiin liittyviä asioita.

Päivitetty viimeksi: 24/08/2018

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.